

Център на НПО
в Разград

ГОДИШЕН ОТЧЕТ за 2012г.

www.ngo-rz.org

Центърът на НПО продължи през 2012 година успешно да развива Консултативен център по проблемите на домашно насилие и прилага социални услуги за жертви и извършители на домашно насилие съобразно Закона за защита от домашно насилие. Консултативния център по проблемите на домашното насилие продължава да работи по създадените вече специализирана и възстановителна програми. През 2012г. осъществява проект „Партньорство и иновация за превенция на домашното насилие в област Разград”.

През 2012г. Центърът на НПО в Разград продължава развитието на Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда по проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза”. Проектът обхваща 24 районни и окръжни съдилища в Южна България от три апелативни района. Проектът е продължение на реализирания през 2010-2011г. проект “Правосъдие близо до хората” обхванал 20 съдилища в 16 съдебни окръга на Северна България”

НАШИТЕ УСПЕХИ

- Реализира се проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза” в 24 града в Южна България.
- 1. *Създаване на национален механизъм за гражданско наблюдение на съдебната система - системно гражданско наблюдение и отчитане на прозрачност, отчетност и етика в съдебната система и силна гражданска ангажираност в реформата в съдебната система.*
  - Обучени са екипите на 12 местни организации по проекта и 12 председатели на съдилища, като са проведени 2 двудневни обучителни тренинга с общо 80 човека. До момента в проекта са участвали 21 граждански наблюдатели, които са наблюдавали 12 съдилища. 12 местни организации са организирали процеса на наблюдение и 21 членове на граждански консултативни групи са участвали в обсъждане на докладите.
  - Във връзка с изготвянето на Междинния доклад за напредъка на съда

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

1

е обобщена информация с констатации, факти и изводи от наблюдението на 1 и 2 група съдилища. Извършена е общ анализ с основни изводи и препоръки. Направено е сравнение с напредъка на съда в Северна България. Предстои през Януари 2013г. отпечатване Междинният доклад за напредъка на съда в Южна България – публикувана е информация на сайта на Националната НПО мрежа в рубриката „новини“.

2. *Укрепване капацитет на Мрежата за гражданско наблюдение на съда - активно ангажирана гражданска мрежа, което ще гарантира устойчивостта и ефективността на гражданското участие в процеса на отчетност на съдебната система.*
  - Центърът на НПО в Разград сключи общо 22 споразумения за сътрудничество с избрани съдилища и местни неправителствени организации-партньори на местно ниво (1, 2, 3 и 4 група). Установен е напредък в практиките на местните организации-партньори за взаимодействие със съдилищата във връзка с участието на предоставянето на улеснен достъп на наблюдателите до съдебните заседания.
3. *Позициониране на Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда, като ключов актьор в съдебната реформа.*
  - Центърът на НПО издаде 14 становища през 2012 година, свързани с избора за нов Главен прокурор на РБългария, избора за нов състав на Висшия съдебен съвет, по приемане на график на неотложните мерки и действия на Правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, по концепцията за електронно правосъдие на Министерството на правосъдието, относно детското правосъдие и промени в редица закони.
  - Издаден е [Тримесечен аналитичен доклад от гражданско наблюдение на съдилища в Благоевград, Дупница, Кюстендил, Перник, Петрич и Разлог, януари - март 2012](#)
  - Издаден е [Тримесечен аналитичен доклад от гражданското наблюдение на окръжни съдилища в градовете Пазарджик и Пловдив и районни съдилища в градовете Асеновград, Велинград, Карлово, Пазарджик, Пещера и Пловдив, март - май 2012 г.](#)
  - Успешно се осъществява проект „Партньорство и иновация за превенция на домашното насилие в област Разград“.

I. ПРОЕКТ “ПРАВОСЪДИЕ БЛИЗО ДО ХОРАТА: втора фаза ”

През 2012г. продължава реализирането на проекта „Правосъдие близо до хората: втора фаза“. Проектът има за цел да подобри отчетността, прозрачността и етиката в

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

2

съдебната система в България чрез механизъм за успешно гражданско наблюдение на съда на национално ниво.

През 2012г. мониторингът проследи дейността на районните съдилища в 12 града: Асеновград, Благоевград, Велинград, Дупница, Карлово, Кюстендил, Пазарджик, Перник, Петрич, Пещера, Пловдив, Разлог, както и дейността на окръжните съдилища в Благоевград, Кюстендил, Пазарджик и Пловдив. В обхвата са включени 5 съдебни окръга, 52 общини с територия от 21 928 кв.км и население 1 635 586 души.

Наблюдателите проследиха 349 съдебни дела в областта на детското и младежко правосъдие по Закона за закрила на детето, Закона за защита от домашното насилие, Семейния кодекс, Указ за борба с дребното хулиганство и Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Подборът на съдебните процеси, избрани за наблюдение, бе съобразен с фокуса на мониторинга и представлява балансирана извадка от постъпилите през месеца съдебни дела в съответния наблюдаван съд. Получените данни бяха нанасяни в специално създадени карти за наблюдение. Доброволците изследваха преките наблюдения чрез лично присъствие в съдебните зали, следвайки въпросника в картите за наблюдение, както и публичната среда, в която работят съдилищата. Проследени бяха информационните потоци, съдържащи публикации и излъчвания, свързани с работата на съдебните институции, отделни магистрати и колегии. Доброволците имаха за задача да отразят личните си впечатления, натрупани от разговори по проучваните теми с ръководствата на съдилищата, с граждани, магистрати, с представители на медиите в региона, с неправителствени структури. Специално внимание е отделено на публикувани декларации по реда на ЗПУКИ на действащи съдии, като документите са разгледани детайлно, защото практиките за тяхното съставяне и огласяване имат голямо значение за състоянието на публичния образ на съда в обществото. Не са подминати мнения и коментари, свързани със знакови дела срещу представители на организираната престъпност, присъдите по които са пряко наблюдавани от Европейската комисия. Получените в резултат на цялостното наблюдение факти бяха изложени в първични доклади, представени за анализ и оценка от експертните групи. Заключениеята от тях бяха публикувани в тримесечните аналитични доклади за напредъка на съда на Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда.

При изготвяне на скалата за измерване степента на напредък на отделните съдилища сме се ръководили от нормата, че оценка "Незначителен напредък" получават съдилищата, които според нас имат сериозни проблеми с отчетност, публичност и прозрачност в практиките си. Подобна оценка следва и когато са нарушени общоприети стандарти за етично поведение от магистрати или са установени съществени пропуски при воденето на съдебни процеси. "Сериозен напредък" се поставя за практики, които показват ясна воля за промени и преследват дългосрочни резултати. За "Изключителен напредък" става дума, когато съдът въвежда и прилага нови иновативни практики, одобрени от Висшия съдебен съвет и от Министъра на правосъдието.

От наблюдаваните четири теми по проекта се очертават три важни предизвикателства пред Висшия съдебен съвет:

1. Да се преразгледат границите на съдебните райони - "съдебна география";

2. Да се оптимизира броя на съдилища и прокуратури;
3. Да се определят критерии за натовареност на магистратите.

Трите мерки са леснопостижими в рамките на действащото законодателство и ще имат видим положителен ефект. Необходимо е съгласие по тези мерки между Министъра на правосъдието и Висш съдебен съвет, за да се случат бързо и навреме очакваните промени.

Липсата на решимост ще задълбочи усещането у гражданите за корупция в съдебната система, проблеми с професионалната етика и сериозни конфликти на интереси.

Съдебната система в България трябва да се реформира бързо и качествено. Необходими са няколко важни стъпки за повишаване на ефективността, намаляване на бюрокрацията и корупцията. Подобряването на оперативността на съдебната система е само първа крачка към постигане на ефективно правосъдие с лице към хората и бизнеса.

Обект на гражданско наблюдение са: 24 съдилища на районно и окръжно ниво в Южна България, разделени в четири групи по 6 (4 районни и 2 окръжни).

Наблюдават се ключови области от съдебната дейност от значение за съдебната реформа на местно ниво в различни съдилища в Южна България на районно и окръжно ниво.

1. Етично поведение и конфликт на интереси - ЗПУКИ и КЕПБМ.
2. Отчетност, публичност и прозрачност – интернет-страници; визуализация; електронни услуги-електронно правосъдие; съдебни такси (договори, начин на плащане, комисионни, посредници);
3. Случайното разпределение на постъпилите съдебни дела и публикуване на съдебните актове на електронните страници на съдилищата;
4. Правосъдие за деца/Младежко и детско правосъдие – ЗЗДт, СК, ЗЗДН, ЗБППМН, УБДХ

Наблюдението се извършва от специално обучен за целите на проучването екип, който събира данните от мониторинга с помощта на стандартни карти за оценка, съставени за нуждите на проекта и спецификите на съдебните процеси. Използва се смесена методика, която включва лично наблюдение с присъствие в съдебната зала, събиране на факти с помощта на разговори с граждани или извличане на информация от публикации в медиите.

В рамките на проекта ще анализираме интернет-страниците на 24 съдилища и ще изготвим документ с обективно представяне на фактите и сравнения. Ние ще изследваме практиките в съдилищата в стремежа им да направят дейността на институцията публична и прозрачна, да увеличат степента на информираност на гражданите.

ДЕЙНОСТИ ПО ПРОЕКТА:

Подготовка и актуализиране на картите за гражданско наблюдение; тренинги за гражданско наблюдение със 100 участника; гражданско наблюдение; месечни отчети от гражданско наблюдение; аналитични доклади от гражданско наблюдение; отпечатване на 4 междинни аналитични доклада в бюлетин „Граждански наблюдател; междинен доклад за напредъка на съда; доклад за напредъка на съда; кръгли маси (обществени срещи/пресконференции/брифинги; национални конференции за гражданско участие в съдебната реформа; анализ на българските и европейските съдебни практики; развитие и актуализиране на интернет-страницата на мрежата; управление на проекта

Нашата методология включва три основни елемента, за да се постигане на измерими и устойчиви резултати:

- стандартизирана и международно призната методология за гражданско наблюдение на съда;
- активен диалог с представители на съдебната система и ангажираните обществени институции;
- въвличане на обществеността чрез информация и застъпнически кампании;

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ: 48 доброволци-граждански наблюдатели 48 доброволци-експерти са избрани и обучени. Изготвени са 96 месечни доклада за гражданско наблюдение на 24 съдилища в 24 различни градове. Изготвени са 24 аналитични доклада с изводи и препоръки за наблюдение на всеки един съд, 4 междинни аналитични доклада от резултатите на 4 групи наблюдавани съдилища; един Доклад за напредъка на съда в Южна България с изводи и препоръки; един междинен доклад за наблюдението на 8 съдилища в средата на 2012г., издаден в бюлетин Граждански наблюдател; Изготвени са 3 становища, анализи и предложения по важни теми; Проведени са над 50 срещи с обществеността в 25 града и над 48 срещи с представители на съдебната власт; Проведени 2 национални конференции за представяне на резултатите от гражданското наблюдение в град София; Над 60 публикации в медиите. Привлечени са нови 24 членове на Националната мрежа и в резултат общия брой на членовете става над 70 на територията на цяла България.

Устойчив ефект на проекта: след приключването му участвалите неправителствени организации ще могат да прилагат опита си в други обществени сфери и ще могат да го разпространят и сред други организации, за да наблюдават съдилищата в други градове.

Продължава прилагането на модела за гражданско наблюдение със съдилища партньори по проекта.

МЕЖДИНЕН ДОКЛАД ЗА НАПРЕДЪКА НА СЪДА В ЮЖНА БЪЛГАРИЯ,

В рамките на проект „Правосъдие близо до хората” през 2012г. е обобщен междинен доклад за напредъка на съда в Южна България, в който са направени препоръки по приложението на наблюдаваните закони. Предстои отпечатването му през месец януари 2013г.

В настоящия доклад са включени обобщените резултати и изводи от гражданско наблюдение по проект “Правосъдие близо до хората: втора фаза”, проведено в периода

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

5

януари-май 2012 година, което имаше задача да проучи напредъка на съда в Южна България. Мониторингът проследи дейността на районните съдилища в 12 града: Асеновград, Благоевград, Велинград, Дупница, Карлово, Кюстендил, Пазарджик, Перник, Петрич, Пещера, Пловдив, Разлог, както и дейността на окръжните съдилища в Благоевград, Кюстендил, Пазарджик и Пловдив. В обхвата са включени 5 съдебни окръга, 52 общини. Тримесечният аналитичен доклад е базовият документ, въз основа на който наблюдаващият екип обосновава изводите и оценките си от мониторинга. Фактите, статистическите данни и анализите в него са факторите, на чиято база се прави преценката за степента на напредък на всеки съд. Гражданското наблюдение е насочено към четири ключови области в работата на съда, свързани с процесите на реформиране в него, с повишаването на информираността и достъпността на гражданите до правосъдие, работата на съда с малолетни и непълнолетни; гарантиране на публичност, безпристрастност и прозрачност на съда чрез положителни и иновативни практики; регулиране и контрол на етичното поведение и конфликти на интереси на съдии; възможността на уязвими групи хора да се ползват от услугите на правораздаването.

Докладът за напредъка на съда отразява основните изводи и препоръки от издадените по време на проекта аналитични документи от гражданско наблюдение

Едно от очакванията на обществото е правосъдието да забрави за сухите статистически числа и да пази репутацията и независимостта на съда. Публичността и прозрачността трябва да се превърнат в съзнателно преследвани ценности, за да постигнем ефекта на реформа в положителна посока.

*Информираността на обществото е изконен принцип на демокрацията, който важи и за системата на правосъдието. Чрез размяната на информация и обмяната на опит между включени в гражданското наблюдение съдилища се създава естествен процес на положителна промяна в съдебната дейност.*¹

Докладът съдържа препоръки към наблюдаваните съдилища и към Висшия съдебен съвет относно Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, относно Кодекса за Етично поведение на българските магистрати, за разпределението на съдебни дела на принципа на случайния подбор чрез компютърна програма; за редовно публикуване на съдебни актове и обявяване на мотиви към тях; за отчетност, публичност и прозрачност. Използвани са и допълнителни методи, които включват лично наблюдение с присъствие в съдебна зала, разговори с граждани, използване на факти от съдебната система, станали публично известни чрез публикации в медиите, мониторинг върху интернет страниците на съдилищата.

ТРИМЕСЕЧЕН АНАЛИТИЧЕН ДОКЛАД ЗА ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА СЪДИЛИЩА В БЛАГОЕВГРАД, ДУПНИЦА, КЮСТЕНДИЛ, ПЕРНИК, ПЕТРИЧ И РАЗЛОГ

Докладът е резултат на гражданско наблюдение, насочено върху дейността на съдилищата в съдебните райони на Благоевград и Кюстендил. Мониторингът е част от проекта “Правосъдие близо до хората: втора фаза”, осъществен с финансовата подкрепа

¹ Маргарита Попова, министър на правосъдието, 19 юни 2011 г.

на Фондация “Америка за България.” В доклада са включени наблюденията на гражданските активисти, за работата на районните съдилища в Петрич, Разлог, Дупница, Перник, Благоевград и Кюстендил, и на окръжните съдилища в Благоевград и Кюстендил. На проучване бяха подложени четири ключови области от съдебната дейност, свързани с процесите на реформиране на съдебната система в посока подобряване достъп до правосъдие за гражданите и специално за специфичната уязвима група – малолетни и непълнолетни лица, които участват в съдебни процеси. Като отделен фокус на наблюдението е обособено проучването на практиките, целящи предотвратяването на конфликта на интереси, който би могъл да повлияе върху обективността на правораздаването, както и поведението на отделните членове на магистратската общност, съотносимо към нормите на Кодекс за етично поведение на магистрати. На коментар и обществена оценка са подложени и факти, станали публично известни чрез публикации в медиите, с които екипът смята, че се нарушават Кодексът на етично поведение на българските магистрати и Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. Наблюдателите анализираха и практиките в отделните съдилища, свързани с прилагането на принципа за случайно разпределение на делата чрез използване на компютърни програми. Направен е обстоен преглед на начините, по които съдебни актове незабавно се публикуват на интернет-страниците на съдилищата. Специално внимание е отделено и на подбора и дейността на съдебните заседатели. Във фокуса на публичност и прозрачност на съда е направен автентичен анализ на съдържанието на интернет-страниците на наблюдаваните съдилища, формата и степента на публичната информация. Установени са различни шаблони и стандарти на предоставяне на информация и недостатъчна степен на публичност и всеобхватност. Мониторингът се осъществи в периода януари-март 2012 година. В него бяха ангажирани 12 специално обучени за целта наблюдатели, които проследиха включените в разработката теми. Те отразяваха впечатленията си в стандартни карти за оценка, изработени за целите на проекта и съобразени със спецификата на наблюдаваните дейности и процеси в съответните съдилища и в съдебната система у нас като цяло. В процеса на наблюдението за месеците януари, февруари и март 2012 г. са проследени общо 170 съдебни дела в 185 съдебни заседания. Наблюдението е фокусирано върху граждански и административно наказателни производства, водени по Семейния кодекс, Закона за защита от домашно насилие, Закона за закрила на детето, Указът за борба с дребното хулиганство и Закон за борба с_противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Общественото проучване, чиито резултати са отразени в настоящия доклад, е осмият поред мониторинг, осъществен от Центъра на неправителствените организации в Разград и Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съдебната система, създадена от 2007 година.

ТРИМЕСЕЧЕН АНАЛИТИЧЕН ДОКЛАД ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ НА ОКРЪЖНИТЕ СЪДИЛИЩА В ГРАДОВЕТЕ ПАЗАРДЖИК И ПЛОВДИВ И РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В ГРАДОВЕТЕ АСЕНОВГРАД, ВЕЛИНГРАД, КАРЛОВО, ПАЗАРДЖИК, ПЕЩЕРА И ПЛОВДИВ.

Мониторингът е извършен от местни екипи в стандартен състав от координатор, двама граждански наблюдатели и двама експерти. Екипите са преминали през предварително обучение за гражданско наблюдение на съда. Анализът на доклада е осъществен от екип на Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда в рамките на проекта „Правосъдие близо до хората: втора фаза”, финансиран от Фондация „Америка за България”. Настоящият доклад обхваща времеви период на наблюдение от 1 март до 30 май 2012 година, проведено в съдилищата на градовете Пловдив, Пазарджик, Пещера, Карлово, Велинград и Асеновград.

Обект на гражданско наблюдение са Окръжен съд и Районен съд в Пловдив, Окръжен съд и Районен съд в Пазарджик; Районен съд - Пещера, Районен съд - Карлово, Районен съд - Асеновград и Районен съд - Велинград. Голямата част от планираните съдебни дела по темата за детско правосъдие са наблюдавани в районните съдилища на Пловдив и Пазарджик, за да бъдат изпълнени изискванията за необходимия брой дела. Месечните доклади с впечатленията на наблюдателите бяха анализирани и структурирани от местните експерти и координатори. С цел да се унифицират резултатите, получени от теренното проучване, констатациите, изводите и препоръките бяха професионално редактирани. В доклада са намерили място препоръките на наблюдаващия екип, насочени към ръководствата на съдилищата, Висшия съдебен съвет, Министерство на правосъдието, неправителствени организации, които работят в подкрепа на съдебната реформа на местно и национално ниво. Проследени са общо 179 съдебни дела (180 съдебни заседания) в процеса на наблюдение, състояло се в периода март, април и май 2012 година. Гражданското наблюдение има за цел да установи основните тенденции в прилагането на детското и младежко правосъдие в наблюдаваните шест районни и две окръжни съдилища; каква е степента на отчетност, публичност и прозрачност на съда; практиката на приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ; практиката на разпределението на делата на случаен принцип чрез компютърна програма; публикуването на съдебните актове и дейността на съдебната администрация, в това число и съдебните заседатели. Наблюдението е фокусирано върху граждански и административно-наказателни производства, водени по Семейния кодекс, Закона за защита от домашно насилие, Закона за закрила на детето, Указът за борба с дребното хулиганство и Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Силното обществено внимание към темата за децата и нуждата от сериозна реформа в подходите, свързани с обществената грижа за подрастващите, предполага специално наблюдение на образуването и разглеждането на съдебни производства, в които участват непълнолетни и малолетни лица. Провежданата в момента деинституционализация на 124 социални институции за 4800 деца, налага специално внимание върху приложението на наблюдаваните закони в съдебните процеси за младежко и детско правосъдие. В рамките на настоящия мониторинг в съдебни заседания бе наблюдавано поведението на всички участници в процеси, __

V. ПРОЕКТ “ПАРТНЬОРСТВО И ИНОВАЦИИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ В ОБЛАСТ РАЗГРАД”

Проектът надгражда местните и национални програми по отношение на съществуващите услуги за целевите групи, защото предлага нов подход за превенция на

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

8

домашното насилие, развива капацитета и укрепва палитрата от услуги на Консултативния център, с цел повишаване качеството на живот на уязвимите социални групи.

Проектът създава работещ модел на сътрудничество, който е универсален и може да бъде прилаган успешно във всяка една общност със същите характеристики. Консултативния център по проблемите на домашното насилие в Разград, създаден през 2006г., продължава да развива своя потенциал на територията на област Разград. Жертвите на домашно насилие, вкл. деца, получават квалифицирана помощ и подкрепа от екипа на Центъра. Разработен е механизъм за работа с жертви на домашно насилие. Подпомага се всяка жертва, която е потърсила помощ и съдействие, а социалните услуги в Центъра се основават на социална и психологическа работа и са насочени към подкрепа на подпомаганите лица. Социалните услуги се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата, с цел подпомагането им в решаване на техния проблем. Ангажирани по проблема институции подобряват сътрудничеството си по прилагане на ЗЗДН, чрез лични срещи на обмен на практики и анализ на проблеми и предизвикателства. При реализираните до момента дейности се създават условия за подготовка на наръчник за съвместна работа при случаи на домашно насилие. Създадените добри практики на партньорство с местните институции представляват ценна информация за организации, които искат да предоставят подобни услуги. Участието на НПО създава работещ модел на децентрализация, който е много полезен при работата с уязвими групи.

Проекта има за цел да предоставя психологическа, социална и правна подкрепа на пострадали от домашно насилие и на извършители на домашно насилие. За това изпълнение наши партньори – представители на институции, които са ангажирани с проблема, членове и доброволци неправителствени организации, които предоставят социални услуги и защитават човешките права и жертвите на домашно насилие подпомагат изцяло Центъра в превенцията на домашното насилие.

До момента чрез проведеното обучение на представители от полиция, съд, прокуратура и социалните служби се създаде отлична предпоставка за активизиране на волята за сътрудничество между тези институции в областта по превенцията за домашно насилие в област Разград. Направи се обмен на опит, дискусия по практики, проблеми и трудности в работата с жертви и извършители на домашно насилие. По този начин се цели и популяризиране на практиката по ЗЗДН.

В консултативния център са усъвършенствани уменията на специалистите за справяне с проблема на домашното насилие.

Представяне на проекта:

ОБЩА ЦЕЛ: Разработване на наръчник за обучение на специалисти по случаи на домашно насилие. Работни посещения в центрове за домашно насилие в други областни градове. Обучение на полицейски служители, социални работници и магистрати от 7 общини в област Разград. Консултации и правна помощ за жертви и извършители на домашно насилие;

Специфични цели:

1) Подобряване взаимодействието между институциите при превенция на домашното насилие чрез разработване на наръчник за обучение на специалисти, които работят по случаи на домашно насилие.

2) Предоставяне на психологическа, социална и правна подкрепа на пострадали от домашно насилие и на извършители на домашно насилие. Проектното предложение надгражда местните и национални програми по отношение на съществуващите услуги за целевите групи, защото предлага нов подход за превенция на домашното насилие, развива капацитета и укрепва палитрата от услуги на Консултативния център, с цел повишаване качеството на живот на уязвимите социални групи.

Целеви групи по проекта са Полицейски служители на ОД на МВР инспектори и служители от охранителна полиция; социални работници; районни съдии от; жертви на домашно насилие, включително и деца- социалнослаби и уязвими от различни населени места; Извършители на домашно насилие; прокурори

Дейности

- Обучителен семинар с органите, работещи по закона за механизмите за взаимодействие между заинтересованите институции.
- Тренинг с представителите на полицейските управления, които работят директно с проблема – как трябва да реагират в различни ситуации; какво да консултират пострадалите; как следят изпълнението на съдебните решения; взаимодействие с институции и НПО.
- Приложение на програми за превенция и защита от домашно насилие;
- Водене на безплатни съдебни дела по Закон за защита от домашното насилие за крайно нуждаещи се клиенти - социално-слаби граждани.
- Изготвяне на официален регистър за жертви на домашно насилие в област Разград – ще се попълва официален регистър за жертви и извършители на насилие, който да е полезен за подобряване на услугите за тази групи.
- Издаване на Доклад за приложението на Закона за защита от домашното насилие.
- Включване на всички институции в мрежа за сътрудничество и супервизия – периодични срещи, наблюдение и консултации относно приложението на ЗЗДН.
- Организация и управление на Консултативния център по проблемите на домашното насилие.

Резултати: Подобряване работата на специалистите в Консултативния център чрез провеждане на две посещения в Консултативни центрове в други градове; Подобряване работата на полицейските и социалните служители по проблема с домашното насилие; Подобряване взаимодействието между институциите при превенция на домашното насилие чрез разработване на наръчник за обучение на специалисти, които работят по случаи на домашно насилие; Усъвършенстване на уменията на специалистите за справяне с проблема на домашното насилие;

Консултиране на жертви и извършители на насилие; Популяризиране на практиката по ЗЗДН; Период на изпълнение: от 01.12.2012 до 30.09.2013г.;

ПРАКТИКА ПО ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ В ОБЛАСТ РАЗГРАД ЗА 2012г .

Информацията е актуална към 31.12.2012г.

I. Работа в мрежа

Консултативният център по проблемите на домашното насилие в Разград покрива със своята дейност територията на административна област Разград. Консултативният център е програма към Центъра на НПО в Разград, която се развива успешно през последните седем години, като алтернативна социална услуга в общността: <http://www.facebook.com/groups/126158287426490/>.

Отчита се повишен брой на клиенти и от големите общини Кубрат, Исперих и Цар Калоян, където през последните години се забелязва увеличение на случаите на домашно насилие и заведените съдебни дела за защита в районния съд по местоживееене.

Центърът на НПО в Разград разполага с широка мрежа от доброволци, консултанти и експерти, които доброволно ще полагат труд за постигане на целите и задачите на проекта. **Организацията е регистриран доставчик на социални услуги в Агенцията за социално подпомагане и Държавна агенция за закрила на детето.**

Консултативният център работи в тясно сътрудничество с Окръжен и районен съд – Разград, полицията, прокуратурата, Дирекция „Социално подпомагане”, Отдел за закрила на детето, които дават положителни препоръки за работата по проблема с домашното насилие.

На 16.12.2011 в Районен съд – Разград 17 ангажирани публични институции подписаха Местен механизъм за прилагане на Закона за защита от домашното насилие в област Разград. Документът е резултат на изпълнението на проект „Механизъм за ефективна работа по проблема с домашното насилие”, финансиран от държавния бюджет чрез Министерство на правосъдието, 2011г. Подобна инициатива е уникална по рода си в България и е успешна практика при превенцията на домашното насилие и приложението на Закона за защита от домашно насилие

Инициативата за подписване на Местен механизъм за прилагане на Закона за защита от домашното насилие в област Разград е на Центъра на неправителствените организации, останалите институции са от съдебната система, социални служби, прокуратура и полиция. Всяка от страните по подписания документ поема конкретни ангажименти, сред тях са и периодични срещи помежду им за обмяна на опит и добри практики.

Партньори на Центъра на НПО в Разград са: Окръжен съд-Разград, Районен съд-Разград, Районен съд-Кубрат, Районен съд-Исперих, Районна прокуратура-Разград, Районна прокуратура-Исперих, ОДМВР-Разград, РУ "Полиция"-Разград, РУ "Полиция"-Кубрат, РУ "Полиция"-Исперих, РУ "Полиция"-Лозница, РД "Социално подпомагане"-Разград, Дирекция „Социално подпомагане"-Разград, Дирекция „Социално подпомагане"-Кубрат, Дирекция „Социално подпомагане"-Исперих, Дирекция „Социално подпомагане"-Самуил.

II. Статистика на Консултативния център за 2012 година

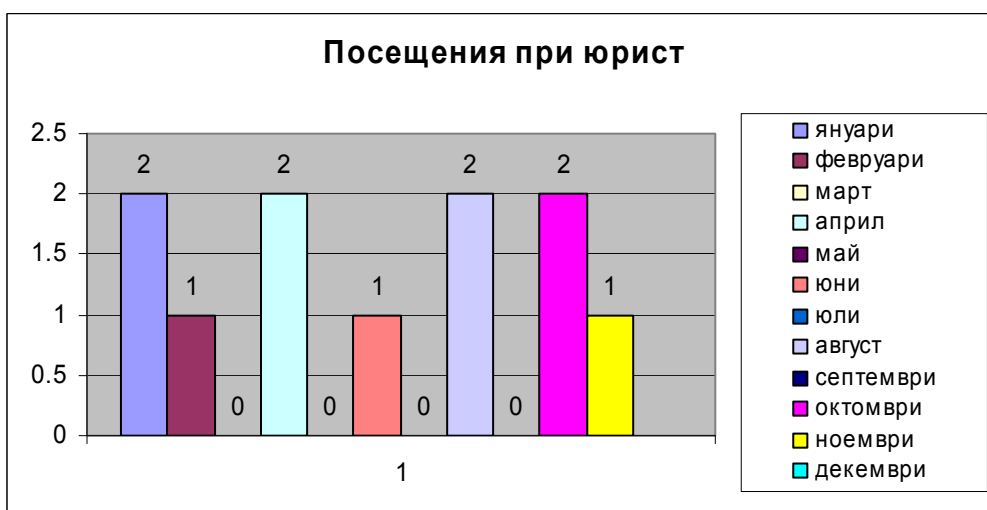
Брой проведени консултации в Консултативния център по проблемите на домашното насилие за периода януари – декември 2012г.

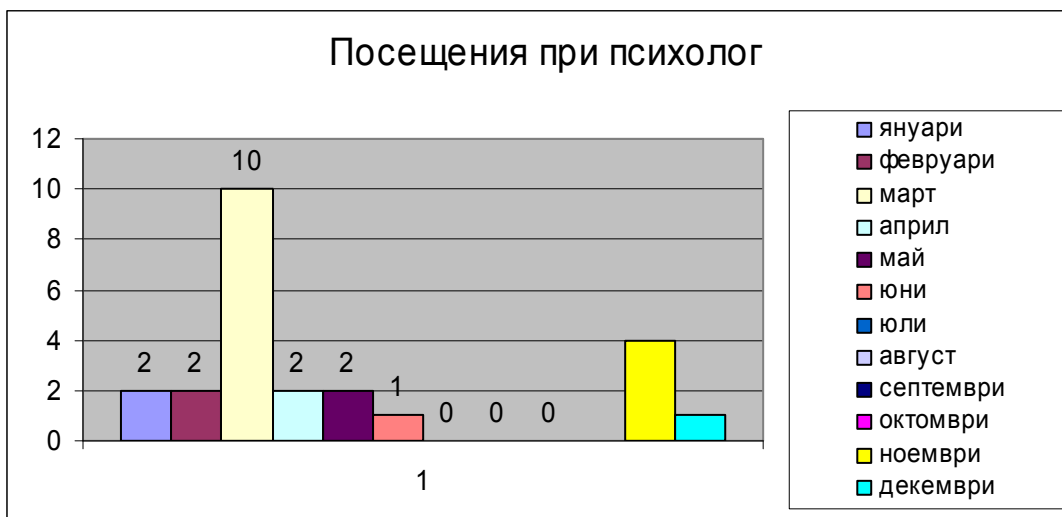
През 2012 година се забелязва динамична тенденция на броя на посетилите Консултативния център, които са ползвали услугите на социалния консултант. В началото на годината бе висок процентът на предоставените социални консултации, но в края се намалява с ½.

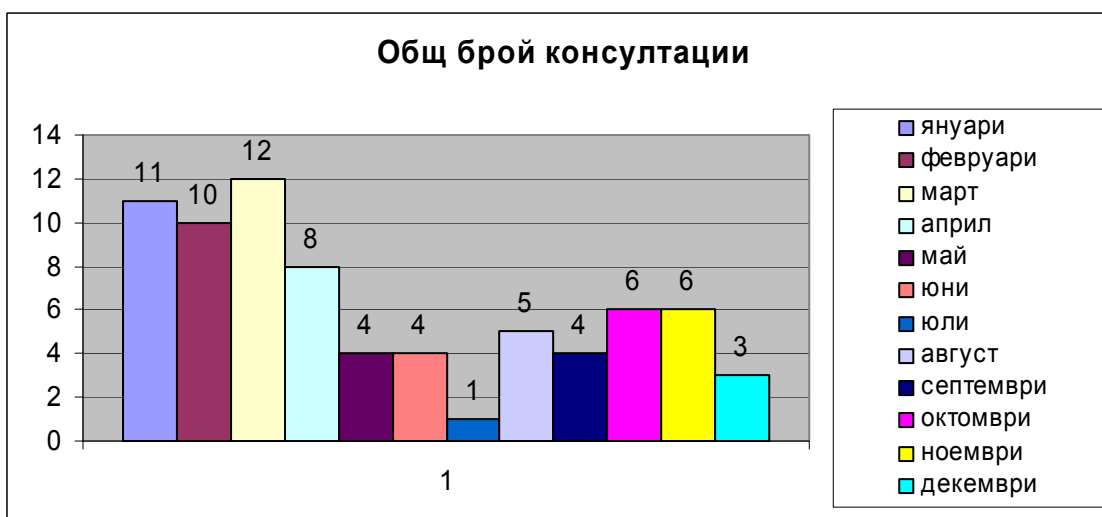
Забелязва се агресивна динамика в броя на предоставените социални консултации по месеци през 2012 година в Консултативния център. Пиковите моменти бяха през януари, февруари, април, септември и октомври през 2012 година. Неустойчива тенденция към повишаване или намаляване на темпото на работа на социалния консултант с жертви и извършители на домашно насилие.

Юридическите консултации предоставени през 2012 година на жертви на домашно насилие преобладават почти през цялата година.

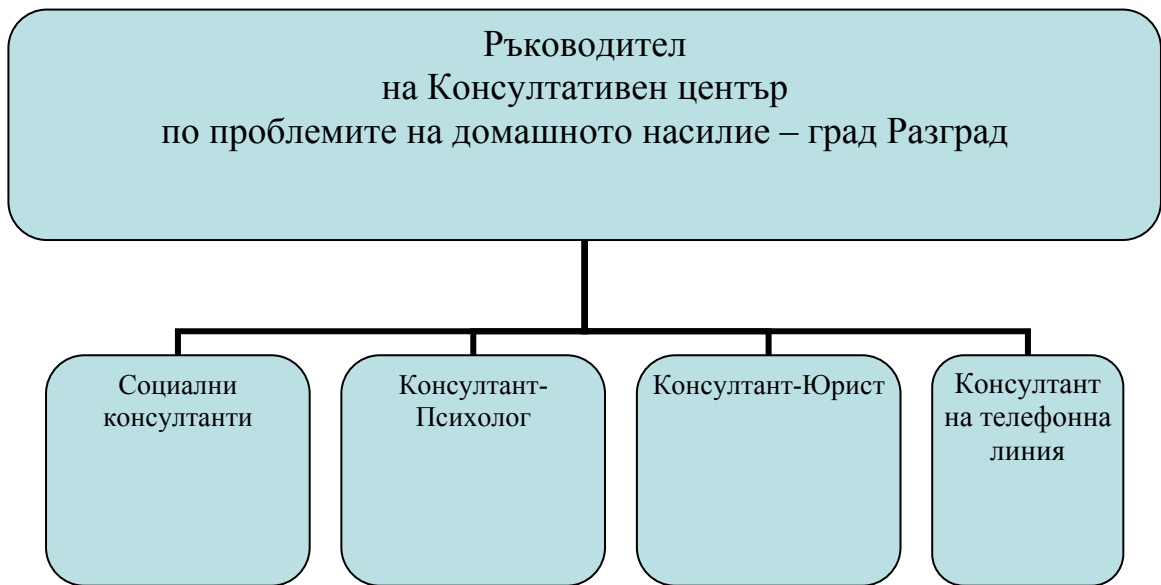
Посещенията при психолог все още не е активно желана услуга от жертвите на домашно насилие. Почти всичките отразени в графика са по задължителната специализирана програма спрямо осъдени нарушители на ЗЗДН. Забелязва се пиков момент от цели десет предоставени психологически консултации през месец март 2012г.

През 2012г. са предоставени общо 74 броя консултации в Консултативния център спрямо жертви и извършители на домашно насилие.

През месец юни 2012г. Центърът на НПО в Разград регистрира нова социална услуга *“Консултативен център по проблемите на домашното насилие”*, №305-05/27.06.2012г., издадено от Агенция за социално подпомагане/МТСП. Услугата има лиценз от Държавна агенция за закрила на детето с наименование *“Консултативен център по проблемите на домашното насилие”*, № 305-05/27.06.2012г.

III. Органограма на Консултативния център

Консултативният център по проблемите на домашно насилие към Центъра на НПО в Разград съществува от месец май 2008г.² Неговата основна цел е да предоставя социални услуги и програми за възстановяване на жертвите на насилие и техните семейства в община Разград, както разработване и прилагане на специализирани програми за извършители на насилие.

Консултативният център за домашно насилие в град Разград:

- Предоставя експертни и социални услуги на жертви на домашно насилие и извършители на насилие от община Разград;
- Развива Специализирана служба за жертви на насилие и извършители на насилие за изпълнение на мерките по чл. 5, ал.1, т.5 и 6 от Закона за защита срещу домашно насилие;

Центърът на НПО в Разград разработи собствена програма по проблемите на домашното насилие, за да се преодолее съществуващия информационен и правен дефицит. В продължение на повече от четири години ние предлагаме специализирани услуги на жертви и извършители на домашно насилие.

Специализираните услуги на Консултативния център включват социална подкрепа, консултиране, рехабилитация и юридическо представителство на жертвите на домашно насилие. Ние работим паралелно и с извършителите на насилие, след задължителното указание на съда да посещават нашите специализирани програми.

² През 2005г. Центърът на НПО в Разград осъществи проекта "Гражданско наблюдение на съда" за мониторинг прилагането на ЗЗДН. През месец април 2007г. открихме Консултативно бюро за насилието над жени, което развихме в Консултативен център за домашно насилие от месец май 2008г.

От месец август 2008г. в град Разград е открита гореща телефонна линия за жертви на насилие, която до момента е постоянно активна. Вестник „Екип 7” редовно публикува призив на Консултативния център към жертви на домашно насилие да се обърнат към специалистите за решение на проблема с посочен телефон за връзка. Откритата телефонна линия за жертви на насилие успешно подпомага дейността на Консултативния център.

В Консултативния център се предоставя:

- Безплатна социална подкрепа;
- Безплатна правна помощ;
- Безплатни индивидуални или групови консултации с психолог;
- Гореща телефонна линия за съвети и консултации;

В Консултативния център се реализират две програми – специализирана програма за работа с извършителите на насилие и програма за възстановяване на пострадали от насилие; предоставяне на социални услуги на жени в неравностойно положение от етническите малцинства от община Разград; експертни услуги за сезиране на съда за защита срещу домашно насилие.

Специалистите работят в няколко направления:

- Експертни услуги за сезиране на съда за защита срещу домашно насилие;
- Предоставяне на правна защита по съдебни дела на основание Закона за защита срещу домашно насилие;
- Възстановителни и рехабилитационни услуги за жертви на насилие;
- Социална и психотерапевтична работа с жертви на насилие;
- Фамилно консултиране и подпомагане, семейно планиране, родителски грижи;
- Образователни програми за социалните права, задължения и отговорности на жертвите;
- Социална и психологическа работа с извършители на насилие.

ПРОГРАМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ПОМОЩ НА ЛИЦА, ПОСТРАДАЛИ ОТ ДОМАШНО НАСИЛИЕ:

а) социално, психологическо и правно консултиране и помощ от специалисти;
Възстановителната програма включва:

1. *Консултации със социален консултант (консултант на телефонна линия)* – При първи контакт на пострадалия с Консултативния център се води първично интервю с цел въвеждане на жертвата в обстановката на центъра. По време на тази среща се провежда консултативна беседа с цел оценка на потребностите. Социалният консултант насочва жертвите към подходящ специалист;

2. *Индивидуални консултации с психолог* – След направената оценка на потребностите социалният консултант насочва клиентите към психолог. Първата среща с психолога задължително е под формата на индивидуална консултация. Срещите с психолог се провеждат средно по един път в седмицата по предварително изготвен график. По преценка на психолога може да се проведе и фамилна консултация с цел подобряване на емоционалното състояние на клиента;
3. *Индивидуални консултации с юрист* се провеждат след оценка на потребностите от социалния консултант. Юристът изготвя всички необходими документи за издаване на заповед за незабавна защита и завеждане на съдебно дело по ЗЗДН. Целите на консултациите с юрист са да информират извършителите за наказателните последици от нарушенията на различни законови разпоредби и престъпления;
4. *Фамилно консултиране* се провеждат по преценка на психолога или при изявено желание от клиенти и постигнато съгласие за участие. За консултациите се изготвя предварителен график, като е необходимо да се провеждат най-малко веднъж седмично;
5. *Гореща телефонна линия* се обслужва от социален консултант и сътрудник, които приемат сигнали от целевите групи в риск, жертви на насилие, от институции. Предоставя се специализирана телефонна консултация и всеки случай ще бъде насочван към другите услуги в рамките на центъра или към други институции. Всички обаждания се документират в дневник;

б) насочване към други необходими специалисти и интердисциплинарна работа по случай, както и към кризисни центрове за лица, сериозно пострадали от домашно насилие – при необходимост клиентите ще бъдат насочвани към консултации с терапевт или към кризисен център, ще се работи на принципа на кризисната интервенция.

СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПРОГРАМА ЗА ИЗВЪРШИТЕЛИ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ:

Специализираната програма представлява съвкупност от консултации и дейности, които имат за цел да оценят и превъзпитат качествата на осъденото лице за поправимост и превенция на проявите на агресия, инициатива за семейно планиране и изграждане на социални умения за интеграция в обществото. Въз основа на съдебна заповед извършителите на домашно насилие са задължени да посещават Центъра на НПО в Разград за участие в специализирана програма за рехабилитация и интеграция.

а) социално и психологическо консултиране и помощ от специалисти;

б) юридически консултации и беседи:

б) насочване към други необходими специалисти и интердисциплинарна работа по случай – психиатри, лекари и други;

Организацията има собствен офис - 80 кв.м. самостоятелен апартамент с отделен вход, в широкия център на Разград, в близост до три средни училища. Обособени са

Носител на Златен ключ 2007 за достъп до обществена информация

17

приемна, зала с библиотека, два работни офиса, зала за обучения. Центърът на НПО в Разград ползва автомобил, който ще бъде много полезен за изпълнение на организационните и координационни функции на екипа на проекта.

21.03.2013г.
Град Разград

Георги Милков
Председател на УС